ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра іноземної філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ Директор Навчально-наукового інституту психології та соціальних наук _____ Яна РАЄВСЬКА «27» серпня 2025 р.	**СХВАЛЕНО** на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р. Завідувач кафедри _____ Іван БАХОВ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІКА ПЕРЕКЛАДУ З ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ)»

Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність:	В11 Філологія (спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський) рівень
Освітня кваліфікація:	магістр філології
Освітньо-професійна програма:	Англійська мова і література (друга мова – німецька)

Київ – МАУП – 2025

Вступ

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В11 «Філологія» освітньо-професійної програми «Англійська мова і література (друга мова – німецька)» з метою організації та методичного супроводу самостійної роботи з навчальної дисципліни «Техніка перекладу з основної іноземної мови (англійської)» (ОК 5).

Загальний обсяг дисципліни становить 4 кредити ЄКТС (120 год.), з них самостійна робота – 86 год. (72 % загального обсягу). Самостійна робота є невід'ємною складовою освітнього процесу: вона забезпечує опрацювання теоретичного матеріалу, закріплення й поглиблення знань і вмінь, набутих на лекційних і практичних (семінарських) заняттях, і формування навичок автономного навчання. Форма підсумкового контролю – екзамен.

Мета та завдання самостійної роботи

Мета самостійної роботи: сформувати в здобувачів навички самостійного аналізу та перекладу текстів різних стилів і жанрів, свідомого вибору перекладацьких трансформацій, роботи з лексикографічними й термінологічними ресурсами та сучасними перекладацькими технологіями, а також здатність до саморедагування й самооцінювання якості перекладу.

Завдання самостійної роботи:

– закріпити теоретичні знання про еквівалентність, адекватність і перекладацькі трансформації;

– набути досвіду передперекладацького аналізу та письмового перекладу текстів різних стилів і жанрів;

– сформувати навички укладання двомовних термінологічних глосаріїв і роботи з термінологічними базами;

– опанувати роботу в CAT-інструментах і постредагування машинного перекладу;

– розвинути навички саморедагування, взаємного рецензування та обґрунтування перекладацьких рішень;

– підготувати перекладацьке портфоліо (ІНДЗ) і підготуватися до модульного та підсумкового контролю.

Результати навчання. Самостійна робота спрямована на формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання, визначених у силабусі дисципліни: ЗК 1, ЗК 4, ЗК 6, ЗК 8, ЗК 9, СК 4, СК 6, СК 7, СК 8, ПРН 2, ПРН 3, ПРН 6, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 14, ПРН 16.

Організація самостійної роботи

Самостійна робота виконується в позааудиторний час відповідно до тематичного плану дисципліни. Рекомендовано опрацьовувати матеріал систематично, напередодні відповідного практичного (семінарського) заняття, у такій послідовності: 1) ознайомитися з конспектом лекції та рекомендованими джерелами; 2) відповісти на питання для самоперевірки; 3) виконати практичні завдання до теми; 4) оформити результати у визначеній формі та подати їх викладачеві у встановлений термін (в аудиторії або через систему електронного навчання Moodle).

Консультації щодо виконання самостійної роботи надаються викладачем відповідно до графіка консультацій кафедри, а також дистанційно (e-mail, платформа Microsoft Teams, Moodle).

Розподіл самостійної роботи за темами

Тема	Зміст самостійної роботи	Год.	Форма контролю
Тема 1	Опрацювання теоретичного матеріалу про види еквівалентності; передперекладацький аналіз двох текстів різних жанрів за запропонованою схемою.	10	Письмовий аналіз, опитування
Тема 2	Переклад текстів, насичених реаліями та власними назвами; укладання таблиці лексичних трансформацій із прикладами з опрацьованих текстів.	11	Письмовий переклад, таблиця трансформацій
Тема 3	Переклад фрагментів текстів із неособовими формами дієслова та пасивними конструкціями; коментар до застосованих граматичних трансформацій.	11	Письмовий переклад з коментарем
Тема 4	Зіставний аналіз оригіналу та опублікованого перекладу художнього або публіцистичного тексту щодо відтворення фразеології й образних засобів.	10	Аналітична записка
Тема 5	Переклад наукової статті (фрагмент 4000–5000 знаків) за темою магістерського дослідження; укладання двомовного термінологічного глосарію.	11	Письмовий переклад, глосарій
Тема 6	Переклад пакета офіційних документів (договір, довідка, документ про освіту) з дотриманням вимог до оформлення.	11	Пакет перекладених документів
Тема 7	Переклад новинних і аналітичних медійних матеріалів; вправи на переклад з аркуша та перекладацький запис.	11	Письмовий переклад, переклад з аркуша
Тема 8	Виконання перекладацького проєкту в CAT-інструменті (створення пам’яті перекладів і термінологічної бази, QA-перевірка); постредагування машинного перекладу з аналізом помилок; оформлення та подання ІНДЗ.	11	Проєкт у CAT, захист ІНДЗ
Разом		**86**	

Завдання для самостійної роботи за темами

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади техніки перекладу

Тема 1. Переклад як вид міжмовного посередництва. Одиниця перекладу, рівні еквівалентності, адекватність перекладу. Етапи перекладацького процесу: передперекладацький аналіз тексту, переклад, саморедагування. (10 год.)

Питання для самоперевірки:

– Що таке одиниця перекладу і як її визначають різні дослідники?

– Які рівні еквівалентності виокремлюють у перекладознавстві?

– Чим адекватність перекладу відрізняється від еквівалентності?

– Які етапи містить перекладацький процес і що передбачає передперекладацький

аналіз тексту?

Практичні завдання:

– Здійсніть передперекладацький аналіз двох текстів (науково-популярного та офіційно-ділового) за схемою: жанр, стиль, комунікативна мета, адресат, мовні труднощі.

– Порівняйте два наявні переклади одного фрагмента тексту й визначте, на якому рівні еквівалентності досягнуто відповідності.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 2; додаткова 2.

Тема 2. Лексичні трансформації: транскрибування, транслітерація, калькування, конкретизація, генералізація, модуляція, антонімічний переклад, компенсація. Переклад безеквівалентної лексики, реалій і власних назв. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які види лексичних трансформацій вам відомі? Наведіть приклади.

– У яких випадках застосовують транскрибування, а в яких – транслітерацію?

– Що таке реалія і які існують способи її перекладу?

– Як працює прийом компенсації?

Практичні завдання:

– Перекладіть текст (2000 знаків), насичений реаліями та власними назвами; позначте застосовані трансформації.

– Складіть таблицю «Лексична трансформація – приклад з оригіналу – переклад – коментар» (не менше 15 прикладів).

Рекомендовані джерела: основна література 1, 5; додаткова 5.

Тема 3. Граматичні трансформації: перестановки, заміни, додавання, вилучення; членування та об'єднання речень. Переклад неособових форм дієслова, абсолютних конструкцій, пасивного стану. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Назвіть основні види граматичних трансформацій.

– Коли доцільно застосовувати членування чи об'єднання речень?

– Які способи перекладу пасивних конструкцій українською мовою ви знаєте?

– Як перекладаються абсолютні конструкції та герундіальні звороти?

Практичні завдання:

– Перекладіть 15 речень із неособовими формами дієслова та пасивом; обґрунтуйте вибір трансформацій.

– Виконайте переклад фрагмента наукового тексту (1500 знаків) і складіть коментар до граматичних трансформацій.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 5; додаткова 5.

Тема 4. Стилістичні аспекти перекладу: фразеологізми, ідіоми, метафори, гра слів. Відтворення експресивності та прагматичного потенціалу оригіналу; прагматична адаптація тексту. (10 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які способи перекладу фразеологізмів ви знаєте?

– Як відтворити гру слів у перекладі?

– Що таке прагматична адаптація тексту?

– Як зберегти експресивність оригіналу в перекладі?

Практичні завдання:

– Здійсніть зіставний аналіз оригіналу та опублікованого перекладу фрагмента

художнього або публіцистичного тексту (не менше 10 прикладів фразеологізмів та образних засобів).

– Запропонуйте власні варіанти перекладу 10 англійських ідіом у контексті.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 2; додаткова 1.

Змістовий модуль 2. Техніка перекладу текстів різних стилів і жанрів

Тема 5. Переклад наукових і науково-технічних текстів: термінологія, абревіатури, атрибутивні (номінативні) словосполучення, кліше наукового мовлення. Переклад анотацій і наукових статей. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які лексичні та граматичні особливості наукового стилю англійської мови?

– Як перекладаються багатокомпонентні атрибутивні словосполучення?

– Які існують способи перекладу абревіатур і термінів-неологізмів?

– Які вимоги ставлять до перекладу анотації наукової статті?

Практичні завдання:

– Перекладіть фрагмент англомовної наукової статті (4000–5000 знаків) за темою магістерського дослідження.

– Укладіть двомовний термінологічний глосарій (не менше 40 одиниць) із контекстами вживання.

Рекомендовані джерела: основна література 2, 5; додаткова 1.

Тема 6. Переклад офіційно-ділових документів: договори, довідки, документи про освіту, ділове листування. Кліше та формули ділового мовлення, вимоги до оформлення перекладу документів. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які структурні та мовні особливості офіційно-ділових документів англійською мовою?

– Які кліше та формули ділового мовлення мають усталені відповідники в українській мові?

– Які вимоги ставлять до оформлення перекладу офіційних документів?

– Як перекладати власні назви та назви установ у документах?

Практичні завдання:

– Перекладіть пакет документів (договір, довідка, документ про освіту) з англійської мови українською.

– Перекладіть діловий лист з української мови англійською з дотриманням норм ділового листування.

Рекомендовані джерела: основна література 2, 5.

Тема 7. Переклад суспільно-політичних і медійних текстів: заголовки, неологізми, цитати, політична термінологія. Переклад з аркуша та основи перекладацького запису. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які особливості перекладу заголовків англомовних медійних текстів?

– Як перекладають політичну термінологію та неологізми?

– Що таке переклад з аркуша і які його складнощі?

– Які основні принципи перекладацького запису?

Практичні завдання:

– Перекладіть три новинні та одну аналітичну статтю англомовного медіа;

прокоментуйте переклад заголовків.

– Виконайте вправи на переклад з аркуша (3 фрагменти по 800 знаків) з аудіозаписом і самооцінюванням.

Рекомендовані джерела: основна література 2, 5.

Тема 8. Цифрові технології в перекладі: CAT-інструменти (Trados Studio, MemoQ, Smartcat), пам'ять перекладів, термінологічні бази, машинний переклад і постредагування (MTPE). Контроль якості перекладу (QA), стандарти ISO 17100 та ISO 18587. (11 год.)

Питання для самоперевірки:

– Що таке пам'ять перекладів і термінологічна база в CAT-інструменті?

– Чим відрізняються легке та повне постредагування машинного перекладу?

– Які вимоги стандарту ISO 17100 до процесу перекладу?

– Які типові помилки машинного перекладу?

Практичні завдання:

– Створіть проєкт у CAT-інструменті (Smartcat / MemoQ / Trados): пам'ять перекладів, термінологічну базу, QA-звіт.

– Виконайте повне постредагування машинного перекладу тексту (1500 знаків) і класифікуйте виправлені помилки.

Рекомендовані джерела: основна література 3, 4; додаткова 3, 4; інтернет-ресурси 8–10.

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Зміст ІНДЗ. індивідуальне перекладацьке портфоліо, укладене впродовж семестру й дотичне до теми магістерського дослідження здобувача. Мета – інтегрувати сформовані перекладацькі вміння в цілісний професійний продукт. Обов'язкові складники портфоліо: 1) письмовий переклад фрагмента англомовної наукової статті (4000–5000 знаків) з перекладацьким коментарем; 2) переклад офіційно-ділового документа з англійської мови українською та з української англійською; 3) переклад медійного тексту з аналізом прагматичної адаптації; 4) двомовний термінологічний глосарій за темою дослідження (не менше 80 одиниць із контекстами вживання); 5) перекладацький проєкт у CAT-інструменті з пам'яттю перекладів і QA-звітом; 6) постредагований машинний переклад із класифікацією виправлених помилок; 7) рефлексивний коментар про власні перекладацькі рішення та професійний прогрес.

Етапи виконання ІНДЗ:

– вибір теми (напряму) ІНДЗ та погодження її з викладачем упродовж перших двох тижнів семестру;

– добір і опрацювання джерел та фактичного матеріалу;

– виконання завдань ІНДЗ відповідно до визначеної структури;

– самоперевірка й редагування, перевірка на дотримання академічної доброчесності;

– подання ІНДЗ викладачеві не пізніше ніж за два тижні до завершення семестру;

– публічний захист ІНДЗ (презентація 5–7 хв. і відповіді на запитання).

Критерії оцінювання ІНДЗ (до 10 балів). Оцінюються: повнота та якість виконаних перекладів; коректність термінології та обсяг глосарію; доцільність застосованих трансформацій і якість перекладацького коментаря; коректність роботи в CAT-інструменті та якість постредагування; самостійність виконання; якість публічного захисту портфоліо та здатність обґрунтовувати перекладацькі рішення.

Вимоги до оформлення письмових робіт

– текстовий редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman, кегль 14,

міжрядковий інтервал 1,5, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм;

– титульна сторінка містить назву Академії, кафедри, дисципліни, вид і тему роботи, ПІБ здобувача та викладача;

– посилання на використані джерела оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015 або стилю APA 7 (за вимогою викладача);

– тексти іноземною мовою подаються з дотриманням норм відповідної мови; переклади – у двоколонковому форматі (оригінал – переклад), якщо інше не визначено завданням;

– використання цифрових інструментів і штучного інтелекту декларується в кінці роботи.

Форми контролю та критерії оцінювання самостійної роботи

Результати самостійної роботи перевіряються під час практичних (семінарських) занять, модульних контрольних робіт, захисту ІНДЗ та під час підсумкового контролю. Бали за самостійну роботу враховуються в межах оцінки за роботу на лекційних і практичних (семінарських) заняттях і самостійну роботу (до 30 балів за семестр).

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи:

– «відмінно» – завдання виконано повністю, самостійно, у встановлений термін, без помилок або з поодинокими неточностями; висновки обґрунтовані, використано рекомендовані та додаткові джерела;

– «добре» – завдання виконано повністю з незначними помилками, що не впливають на загальний результат; висновки загалом обґрунтовані;

– «задовільно» – завдання виконано частково або з суттєвими помилками; аргументація поверхова;

– «незадовільно» – завдання не виконано, виконано несамостійно або з грубими помилками.

Завдання, подані з порушенням терміну без поважних причин, можуть оцінюватися зі зниженням балів. Завдання, виконані з порушенням академічної доброчесності, не зараховуються.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Munday J., Pinto S. R., Blakesley J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 5th ed. London ; New York : Routledge, 2022.

2. Bowker L. De-mystifying Translation: Introducing Translation to Non-translators. London ; New York : Routledge, 2023.

3. Rothwell A., Moorkens J., Fernández-Parra M., Drugan J., Austermuehl F. Translation Tools and Technologies. London ; New York : Routledge, 2023.

4. Machine Translation for Everyone: Empowering Users in the Age of Artificial Intelligence / ed. by D. Kenny. Berlin : Language Science Press, 2022.

5. Ворова Т., Алісеєнко О., Мудренко Г. Theory and Practice of Translation: Reading Collection (Non-Adapted Texts). Теорія і практика перекладу : хрестоматія. Дніпро : Біла К. О., 2023. 64 с.

Додаткова література

1. The Translation Studies Reader / ed. by L. Venuti. 4th ed. London ; New York : Routledge, 2021.

2. Pym A. Exploring Translation Theories. 3rd ed. London ; New York : Routledge, 2023.

3. Moorkens J., Way A., Lankford S. Automating Translation. London ; New York :

Routledge, 2024.

4. The Routledge Encyclopedia of Translation Technology / ed. by Chan Sin-wai. 2nd ed. London ; New York : Routledge, 2023.

5. Мартинюк О. В. Теорія і практика перекладу : метод. рекомендації до практичних занять. Хмельницький : ХНУ, 2022. 55 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт МАУП. URL: http://maup.com.ua
2. IATE – Interactive Terminology for Europe. URL: https://iate.europa.eu
3. Cambridge Dictionary. URL: https://dictionary.cambridge.org
4. Merriam-Webster Dictionary. URL: https://www.merriam-webster.com
5. Словники України онлайн. URL: https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/
6. Linguee. URL: https://www.linguee.com
7. ProZ.com – спільнота перекладачів. URL: https://www.proz.com
8. Trados. URL: https://www.trados.com
9. memoQ. URL: https://www.memoq.com
10. Smartcat. URL: https://www.smartcat.com
11. Google Scholar. URL: https://scholar.google.com

Розробник (-и) методичних рекомендацій:
Акімова А.О., кандидат філологічних наук, доцент _____

Викладач:
Акімова А.О., кандидат філологічних наук, доцент _____

Методичні рекомендації розглянуто на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу.
Протокол від «27» серпня 2025 р. № 1